

16,800 στάδια· εἰς ἐκάστην δὲ τῶν εὐκράτων ζωνῶν μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν πολικῶν 5 μοίρας ἔστι 21,000 σταδίων, καὶ εἰς ἐκάστην τῶν κατεψυγμένων ζωνῶν, 6 μοίρας ἔστι 25,200 σταδίων.

Μετὰ δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ τῶν τροπικῶν διέγραφον, διὰ διαφορῶν ἀξιολόγων τόπων, πλείστους προσέτι ἄλλους παραλλήλους κύκλους, εἰς ἀνίσους ἀποστάσεις· ὁ μὲν Ἐρατοσθένης διὰ τῆς Κενναμωμοφόρου ἐν τῇ νοτιωτάτῃ Ἀφρικῇ, διὰ Μερῆς, Σύνης, Ἀλεξανδρείας, Ρόδου (τὴν κύριον παράλληλον ἐν τῇ μέσῃ τῆς κατοικημένης γῆς), διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου (καὶ Βυζαντίου) διὰ τῶν στομιῶν τοῦ Βορυσθένου καὶ τῆς Θούλης. Εἰς τούτους, ὁ ἑπαρχος προσέθετε ἕνα ἐτι διὰ τῆς ἐν Τρωάδι Ἀλεξανδρείας μεταξὺ τοῦ τῆς Ρόδου καὶ τοῦ Βυζαντίου, πιθανῶς, δὲ καὶ τινὰς ἄλλους βορείους μεταξὺ Βορυσθένου καὶ Θούλης, ὁ δὲ Στράβων καὶ τοὺς διὰ τῆς νοτίου ἁκρῆς τῆς μεγάλης Σύρτης, διὰ τῆς Μασσαλίας, διὰ τῆς μέσης Γαλλίας καὶ Βρετανίας, ἀντικαθιστῶν τὸν διὰ τῆς Ἰέρνης (Ἰρλανδίας) ἀντὶ τοῦ διὰ Θούλης. Ὁ Πτολεμαῖος διέγραφεν ἐτι δύο παραλλήλους πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ, τὸν ἕνα διὰ Καττιγάρων, καὶ τὸν ἄλλον ἐτι νοτιώτερον, ἐπίσης ἀπέχοντα ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ, πρὸς μεσημβρίαν, ὅσον ὁ διὰ Μερῆς διερχόμενος ἀπέχεν ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὸς βορρᾶν. Διότι καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ ἐντελεστέρου τῶν πινάκων τῆς ἀρχαιότητος, οἱ παράλληλοι δὲν διεγράφοντο ἐτι, ὥς οἱ μεσημβρινοί, εἰς ὁμοίας ἀποστάσεις. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ μεσημβρινοὶ κατ' ἀρχάς, παρ' Ἐρατοσθένει καὶ παρὰ Στράβωνι, διεγράφοντο αὐθαρέτως ὥς οἱ παράλληλοι. Πρῶτος δὲ ὁ Πτολεμαῖος διέγραψε τοὺς μεσημβρινοὺς εἰς ἴσας ἀποστάσεις, ἀπὸ 5 εἰς 5 μοίρας, ἀρξάμενος δυτικώτερον ἢ οἱ πρὸ αὐτοῦ γεωγράφοι, διὰ τῶν νήσων τῶν μακάρων.

Κατὰ δὲ τοὺς διαφορὰς παραλλήλους καὶ τὰς μοίρας τοῦ πλάτους ὁρίζον καὶ διαφορὰ κλίματα ἔστι ζώας γῆς παραλλήλως τῷ ἰσημερινῷ χωρούσας· ἐν αἷς τὸ μῆκος τῶν χειμερινῶν καὶ θερινῶν ἡμερῶν εἶναι τὸσῶν μᾶλλον ἄνισον ὅσῳ μᾶλλον τόπος τις ἀπέχει τοῦ ἰσημερινοῦ. Ὁ πληρέστερος τῶν κλιματικῶν αὐτῶν καταλόγων, εἶναι ὁ τοῦ Πτολεμαίου, ὅστις ἀριθμεῖ 38 τοιαῦτα κλίματα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Πτολεμαῖος, ὥς οἱ πρὸ αὐτοῦ, ὁμιλεῖ ἐννοεῖται περὶ κλιμάτων μόνον τοῦ βορείου ἡμισφαίριου, διότι τὸ μεσημβρινὸν οὐδόλως ἐγίνωσκον, ἂν καὶ πολλοὶ τῶν ἀρχαίων ὑπέθετον ὑπάρχουσαν ἐπ' αὐτοῦ ἡπειρον ὁμοίαν τῆς ἡμετέρας γῆς, εἰς ἣν ἀπιδίδον φυσικῶ τῷ λόγῳ τὰ αὐτὰ κλίματα.

Γενομένου δὲ ἐνταῦθα λόγου περὶ τοῦ μεσημβρινοῦ ἡμισφαίριου, οἰκεῖον νομίζομεν νὰ ἐπιφέρωμεν ὀλίγας τινὰς λέξεις καὶ περὶ τῆς ἀντίχθονος, ἥς μνημονεύουσι πολλοὶ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς. Ὁ Πυθαγόρας καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, οἵτινες πρῶτοι ὠμίλησαν περὶ ἀντίχθονος, συγχρόνως μετὰ τῆς γῆς περὶ τὸ κεντρικὸν πῦρ στροφομένης, ἐφαντάζοντο τὴν ἀντίχθονα ὡς οὐράνιον τι σῶμα ἴδιον καὶ διάφορον τῆς γῆς· οἱ μεταγενέστεροι, μὴ ἠξέροντες τί νῦν κάμωσι τὴν ἀντίχθο-

να αὐτὴν, περὶ ἧς οἱ Πυθαγόρειοι φαίνεται ἀσάφως καὶ ἀορίστως εἶχον ἐκφρασθῆ, ὅτε μὲν ἔλεγον ὅτι εἶναι ἡ σελήνη, ὅτε δὲ ὅτι εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου ἡμισφαίριου ἀποκοπὴν, καὶ μετ' αὐτοῦ παραλλήλως κινούμενον ἀντίθετον ἡμισφαίριον τῆς γῆς. Ἄλλοι ταλυνταῖον ἐπίστευον, ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι παρεδέχθησαν τὴν ἀντίχθονα, ὅχι διότι εἶχον σαφῆ τινὰ ἐννοιαν περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ μόνον διότι ὁμιλοῦντες περὶ τοῦ κεντρικοῦ πυρός, τῶν 6 πλανητῶν καὶ τῆς γῆς, εἶχον ἀνάγκην ἐνός ἐτι σώματος, διὰ νὰ συμπληρώσωσι τὸν ἀγαπητὸν αὐτῶν ἀριθμὸν 10.

ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΠΕΡΙΠΗΓΗΣΕΩΣ

ΕΝ

ΑΙΓΥΠΤΩ.

Πρὸ τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν, ὅταν ἡ Αἴγυπτος εἶχεν ἀρχίσαι ἀντικείμενον γινομένη ἐρευνῇ φιλαρχαίων, πρὶν δ' ἐτι καταστῇ γνωστὴ ὡς τὴν σήμερον διὰ τῶν ἀκαμάτων ἀγώνων τῶν περὶ τὸν Σαμπολιῶνα ἢ Ροσσελίνην, δύο νέοι πλούσιοι Ἀγγλοὶ οἱ Κύριοι Δεγ καὶ Σμάλτ, ὑπὸ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἡροδότου καὶ Διοδώρου, καὶ τινῶν νέων περιηγησῶν κινηθέντες, τῆλυσαν νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν γῆν ταύτην τοῦ παναρχαίου πολιτισμοῦ, ἣν ἡ φαντασία των τοῖς παρίστα ὑπὸ τὰ γοητευτικώτερα χρώματα. Ἐφ' ἧς ἐξήλθον τὸν Νεῖλον, εὐρύν ὡς θάλασσαν καὶ ἀργυρὰ κυλίσοντα κύματα μεταξὺ πεδιδῶν πλουσιῶν, μεταξὺ δασῶν συκομορεῶν καὶ φοινίκων, μεταξὺ πόλεων ἀχανῶν καὶ ναῶν καὶ ἀνακτόρων ἀπὸ πόλεως μεγαλητέρας, καὶ διαπλεόμενον ἀπὸ σκάφας χρυσοπώρους μὲ πορφυρὰ τὰ ἱστίκ, καὶ στέμματα ἐφαρτώμενα ἐκ τῶν καρχησιῶν, ὡς τὴν τριέρη τῆς Κλειοπάτρας. Ἐκ τῶν πυκνῶν πτυχῶν τῶν κυμάτων προέκυπτον τερατώδεις κεφαλαὶ κροκοδείλων, φιλικῶν προσηλούντων τὸ βλέμμα πρὸς τὴν Ἰβιν, ἐφ' ἐνός ποδὸς ἱσταμένην ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου, καὶ κρατῶσαν τὸν ὄφιν θριαμβευτικῶς εἰς τὸ ῥάμφος, ἢ τὸν Ἄπιν σιὸς ὡς βρυσθόμενον μεταξὺ τῶν παχυτάτων νομῶν. Εἰς δὲ τοὺς ναοὺς ἐβλέπον τοὺς μυστηριώδεις ἱερεῖς φύλακας τῆς μυστηριώδους σοφίας τῶν παρωχημένων αἰώνων, ταμίαι τῆς ἀπορρήτου γραφῆς, ἥς βιβλία εἰσὶν οἱ εὐρεῖς τῶν μνημείων τοῖχοι, καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὅλα καταστίλθοντα πυρροποικίλου, καὶ ἱάσπιδος καὶ πορφυρίτου, ὅλα κατὰ κράτος γλυφαῖς καὶ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, ἐβλέπον τὸν διάδοχον τῶν Φαραῶ, τὸν νέον Σέτωστριν, τὴν ποικίλην Καλαύτικαν ἀναδεδημένον, τὸν συμβολικὸν βασιλίσκον ὡς προμετωπίδιον ἔχοντα, πρηνῆ δὲ κείμενον ἐπὶ λεοντῆς ἢ δορᾶς παρδάλεως, ἣν ἐφόνειυσεν ἐν ταῖς νάπαις τῆς Αἰθιοπίας, καὶ ἀκροώμενον μετὰ τέλει τῶν ὕμνων

νέας τραγωδιστρίας, ἥτις ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ψαλτηρίου διηγείτο τῆς Αἰγύπτου τὴν παλαιὰν δόξαν, καὶ τῶν πολυμῶρφων αὐτῆς θεῶν τὰ μυστήρια.

Τοιαύτην ἐκ τῶν βιβλίων περὶ τοῦ τόπου ὃν ἤθελον νὰ ἐπισκεφθῶσιν ἀρυσθέντες ἰδέσθαι, ἐπλυνον οἱ δύο οἱλοι πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ἀδικοποιοῦντες διὰ τοῦ πλοῦ τὴν βραδυτητα, διότι τότε ὁ αἰθρὸς δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀμείβεσθαι τὰς ἀποστάσεις.

Τέλος ἐφθασαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐπρωχώρησαν ἕως εἰς τὸ Κάϊρον καὶ τὸν μὲν Νεῖλον εὗρον κυλινδρῶντα πάντοτε τὰ κύματά του ὡς ἐπὶ τοῦ Θουτμόους καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἔως καὶ τινα μορφὴν ἐκπέμποντες ἀπὸ τοῦ κροκοδείλου πεφοδισμένου· ἀλλὰ μέγα τοῦτου περιορίζετο ἡ ὁμοιότης τῶν ὀνείρων τῶν πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἣν εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν. Ἀντὶ ὁ γὰρ κατὰσχίων καὶ πολυδένδρων, ἀντὶ πλουσίας καὶ τὰς ὄψεις τερπούσης καλλιεργείας, ἔδλεπον ἑκα-

Μεχμέτ Ἀλὴν, τότε ἀκόμη τῆς βαρβαρότητος τὴν ἐπιθερμίδα μὴ ἀποξέσταντα, σταυροποδίτι δ' ἐπὶ προσκεφαλαίων καθήμενον, καὶ βρενθυόμενον εἰς νέφη καπνοῦ τοῦ πολυτελοῦς ναργιλέ του.

Ὅστις κατ' ὀλίγον οἱ περιηγηταί μας ἤρχισαν ἐννοοῦντες, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι εἶχον ἀποθάνει, καὶ ὅτι μάτην τοὺς ἐζήτουν εἰς τὰ χωρία καὶ εἰς τὰς πόλεις. Ἀπεφάσισαν λοιπὸν νὰ τοὺς ζητήσωσιν, ὅπου καὶ μόνον τοῖς ἦτον δυνατόν νὰ τοὺς εὗρωσιν, εἰς τοὺς τάφους. Ὅστις λοιπὸν, καὶ τοι ἐγκαρδίως ἐλεεινολογούντες τὸν Μεχμέτ Ἀλὴν ὅτι δὲν ἦτον ἀρχαῖος Φαραώ, ἦλθον ὅμως πρὸς αὐτὸν πάλιν, καὶ τὴν ποδιάν του φιλήσαντες, τῷ ἐζήτησαν ἄδειαν καὶ συστάσεις διὰ τὴν παραιτέρω τοῦ Νεῖλου ἀνάδασιν. Αὐτὸς δὲ, ἐλεεινολογῶν τοὺς ἀπίστους κύνες διὰ τὴν μωρίαν των, ὅτι ἔχοντες εἰς τὸ Κάϊρον καὶ καλὰ στρώματα, καὶ καλὸν κορρὲν, καὶ καλὴν πιλάφιον, ἔτρεχον νὰ ζη-

τίσθαι ἀμμου εὐρείας καὶ ἀρόρους ἐρήμους, μόλις που διατηρομένους ὑπὸ τινῶν φοινίκων καχεκτικῶν· ἀντὶ τῶν εὐσώμων καὶ χαλκοχρόων Αἰγυπτίων ἐκείνων, τολιστῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐρευρετῶν πασῶν τῶν τεχνῶν καὶ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων, εὐτυχῶν ἐκτελετῶν ἢ οἰκιστῶν πάντων τῶν γνωστῶν αὐτοῖς τόπων, ἀπέντησαν ῥυπαροὺς τινες ῥακενδύτης, ἐλεεινὰς φελλάχιδας, ἐν τῷ βορρῶν πηγνύοντες τὰς ἀλλὰς καλύβας των, καὶ μετὰ τῶν ἀκαθάρτων κτηνῶν των διαιωμένους, κατὰ δὲ τὴν διάνοιαν ὀλίγον αὐτῶν διαφέροντες. Αἱ δὲ πόλεις, μετὰ τὰς ξυλῖνας οἰκίας των, μετὰ τὰς στενάς καὶ σκολιάς ἀγρίας των, μετὰ τὰς δυσάερους τῶν ἀγορᾶς, ὀλίγον ὁμοίχζον τὰς ἑκατονταπύλους Θήβας ἢ τὴν πολυτελῆ Μέμφιν καὶ ἔτι ἀπῆλθον εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Υποάρχου, δὲν εὗρον φανώ τινα εἰς λεοντήν ἢ παρδαλὴν κατακείμενον, καὶ ψαλτηρίου ἀρχαίου ἀκρωόμενον, ἀλλ' εὗρον τὸν

τῶσι τὰς ἐρήμους, τοῖς ἔδωκεν ὅμως φερμάνιον, δι' οὗ διέταξε τοὺς ἐπάρχους καὶ σωματοάρχας, νὰ τοῖς παράσχῃσι πᾶσαν προστασίαν καὶ συνδρομήν.

Τὸ ἐφόδιον τοῦτο ἦτον ἀφυσκτον διὰ τὴν παραιτέρω ὁδοπορίαν των. Μισθώσαντες λοιπὸν πλοιάριον, μέλλον τότε ν' ἀναπλεύσῃ τὸν Νεῖλον μετὰ τινος ἐγχαυρίου ἐμπόρου, ἐπιστρέφοντες εἰς Ἀβυσσινίαν, καὶ νέον σύντροφον λαβόντες ἕνα Ἀμερικανὸν, Βάρθω καλούμενον, ὃν ἀπέντησαν ἐν Κάϊρῳ, ἀνεχώρησαν. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἀντικείμενον ὃ προσέβαλε τὰς ὄψεις τῶν ὁδοιπόρων, προαλλασσάντων τὸ Κάϊρον, ἀπετέλεσεν ἰσχυρὰν ἐπ' αὐτῶν ἐντύπωσιν, καὶ σχεδὸν τοὺς ἀπεζημίωσε δι' ὃν ἐβρῆνον τὸν θάνατον τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων. Ἦν δὲ τοῦτο οἱ γιγαντιαῖοι ἐκείνων τάφοι, αἱ ὑπερήφανοι πυραμίδες, αἵτινες, ἐν τῇ σιγῇ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς ἐρήμου ὑψούμεναι, διηγοῦνται περὶ αἰώνων ἐν οἷς οἱ ἄνθρωποι ὄρη

ἀνήγειρον, καὶ ὠκοδόμουν διὰ τὴν αἰωνιότητα. Τού-
τες ἠρεύνησαν μετ' ἐπιστάτας, εἰς τῶν μὲν ἀνέ-
βησαν τὰς ὑψηλὰς κορυφάς, εἰς τῶν δὲ κατέβησαν
τὰ βαθύα φρέατα· ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων ἐζήτουν,
τοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους ζῶντας ἢ τεθνεώτας,
τοῦτο δὲν εὔρον, διότι τινὲς μὲν τῶν πυραμίδων δὲν
εἶχον ἀνοιχθῆ εἰσέτι, οὐδ' εἶχεν εὐρεθῆ ἡ ὁπή των, ἣν
κλείει συνηθὼς εἰς ἀπροσδιόριστον μέρος λίθος ἐντελὼς
ὁμοιος τοῖς λοιποῖς, καὶ διὰ τοῦτο παντάπασι δυσ-
διάκριτος· αἱ δὲ προανοιχθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων ἢ
ὑπὸ τῶν ξένων περιηγητῶν, αὐταὶ εἶχον στερηθῆ τῶν
νεκρῶν των κατοίκων, οὓς ἐπὶ τετρακισχίλια ἔτη εἶ-
χον διατηρήσει ἀλύτους καὶ ἀδολαβεῖς.

Ἀπὸ δὲ τῶν πυραμίδων οἱ περιηγηταὶ ἀνέβησαν
εἰς τὰς Θήβας, ὅπου ἐξεπλάγησαν ἰδόντες τὰ κολοσ-
σιαῖα ἐκεῖνα μνημεῖα, πρὸς οὐδὲν τῶν ἀλλαχοῦ γνω-
στῶν οὔτε ἐν Ἑλλάδι οὔτε ἐν Ἰταλίᾳ ὡς πρὸς τὸν
καταπληκτικὸν αὐτὸν ὄγκον παραβαλλόμενα. Ἡ θέα
αὐτῶν ἐξήψεν ἐτι μᾶλλον τὴν ἐπιθυμίαν των τοῦ νὰ
γνωρίσωσι τοὺς μεγαλεπηβόλους αὐτῶν ἀρχιτέκτο-
νας, καὶ ἡ πρωτίστη των ἐπιμέλεια ἐστράφη εἰς ἐρευ-
ναν μουμιῶν, τῶν τετραριχευμένων ἀρχαίων νεκρῶν.

Ἐν Θήβαις ὁ ὁδηγὸς των τοὺς ἔφερεν εἰς μικρὰν
ὁπὴν κατάχωστον ὑπὸ θάμνους. Δι' αὐτῆς εἰσέδυταν
εἰς θαλαμίσκον ὑπόγειον, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ εὔρον δι'
ἄλλης διόδου δεύτερον θάλαμον μέγαν, ἔχοντα τοὺς
τοίχους πέριξ καταποικίλους παντοίαις γραφαῖς, κε-
κοσμημένον δὲ διὰ σειρᾶς κιόνων ἐν τῷ βράχῳ λελα-
ξευμένων, καὶ περιέχοντα πρὸς τὸν ἀντικείμενον τῇ
εἰσόδῳ τοῖχον πέντε ἄμορφα θεῶν ἀγάλματα. Ἀλλὰ
τὸ ἔδαφος αὐτοῦ παρίστα φοβερὸν θέαμα. Χεῖρες,
πόδες, κεφαλαὶ ἀνθρώπιναι ἦσαν διεσπαρμέναι παν-
ταχοῦ μεταξὺ ἐσχισμένων καὶ ῥυπαρῶν ὑφασμάτων,
ὧν οἱ Ἀραβες τῆς ἐρήμου εἶχον συλῆσαι τὰ ῥάκη διὰ
νὰ καλύψωσι τὴν γυμνότητά των. Μετὰ φρίκης καὶ
ἀηδίας ἐξῆλθον οἱ ὁδοιπόροι τῆς ἀπαισίου ταύτης
κατοικίας τοῦ θανάτου καὶ τῆς βεβηλώσεως, ὅστις
οὐδεμίαν περιεῖχε μουμῖκν ὀλόκληρον, καὶ ᾗθέλησαν
νὰ ἐξακολουθήσωσι τὰς ἐρεῦνας των περαιτέρω.

Εἰς Ἑλλήν των ἐν Θήβαις τοῖς διηγήθη ὅτι εἰς ἐν
χωρίον τῆς ἐρήμου καλούμενον Ἀμαβδί ἐν τῇ ἄνω
Αἰγύπτῳ εἶχε καταβῆ εἰς φρέαρ, ὅπου οὐ μόνον ἀν-
θρώπους, ἀλλὰ τὸ περίεργον, κροκοδείλους εἶδε τα-
ριχευτοὺς, καὶ ἀφ' οὗ ὑπόγειοι σύριγγες ἐφαίνοντο
κοινωνοῦσαι μετ' ἄλλων τάφων πιθανῶς οὐδέποτε ἀ-
νοιχθέντων. Τοῦτο ἐκίνησε μεγάλως τὴν περιέργειάν
των, καὶ ἐξακολουθήσαντες ν' ἀναβαίνωσι τὸν ποτα-
μὸν, προσωρμίσθησαν εἰς τὴν πόλιν Μανφαλοῦτ, παρὰ
τὴν ἀριστερὰν τοῦ ποταμοῦ ὄχθην, καὶ ἐκεῖ ὄνους καὶ
δᾶδας λαβόντες, ἀνεχώρησαν πρὸς ἀναζήτησιν τῆς θέ-
σεως Ἀμαβδί, εἰς ἣν μετὰ πολλὰς πλανήσεις μὲν
ἔφθασαν μετὰ τέσσαρας ὥρας καὶ ὅπου εὔρον τέσ-
σερας μὲν Ἀραβας, κόπτοντας ξύλα πρὸς αὐ-
τοὺς λοιπὸν ἀπετάθησαν, ἐρωτῶντες περὶ τοῦ φρέ-
ατος· ἀλλ' οἱ Ἀραβες ἀμὰ ἤκουσαν τὴν ἐρώτησιν
των, ἔστρεψαν ὀργίλα βλέμματα πρὸς αὐτοὺς, καὶ
ἀντὶ νὰ τοῖς ἀποκριθῶσιν, ἐφαίνοντο συσκεπτόμενοι
μυστικῶς, καὶ τινες ὑποπτοὶ καὶ ἀπαίσιοι τοὺς διέ-

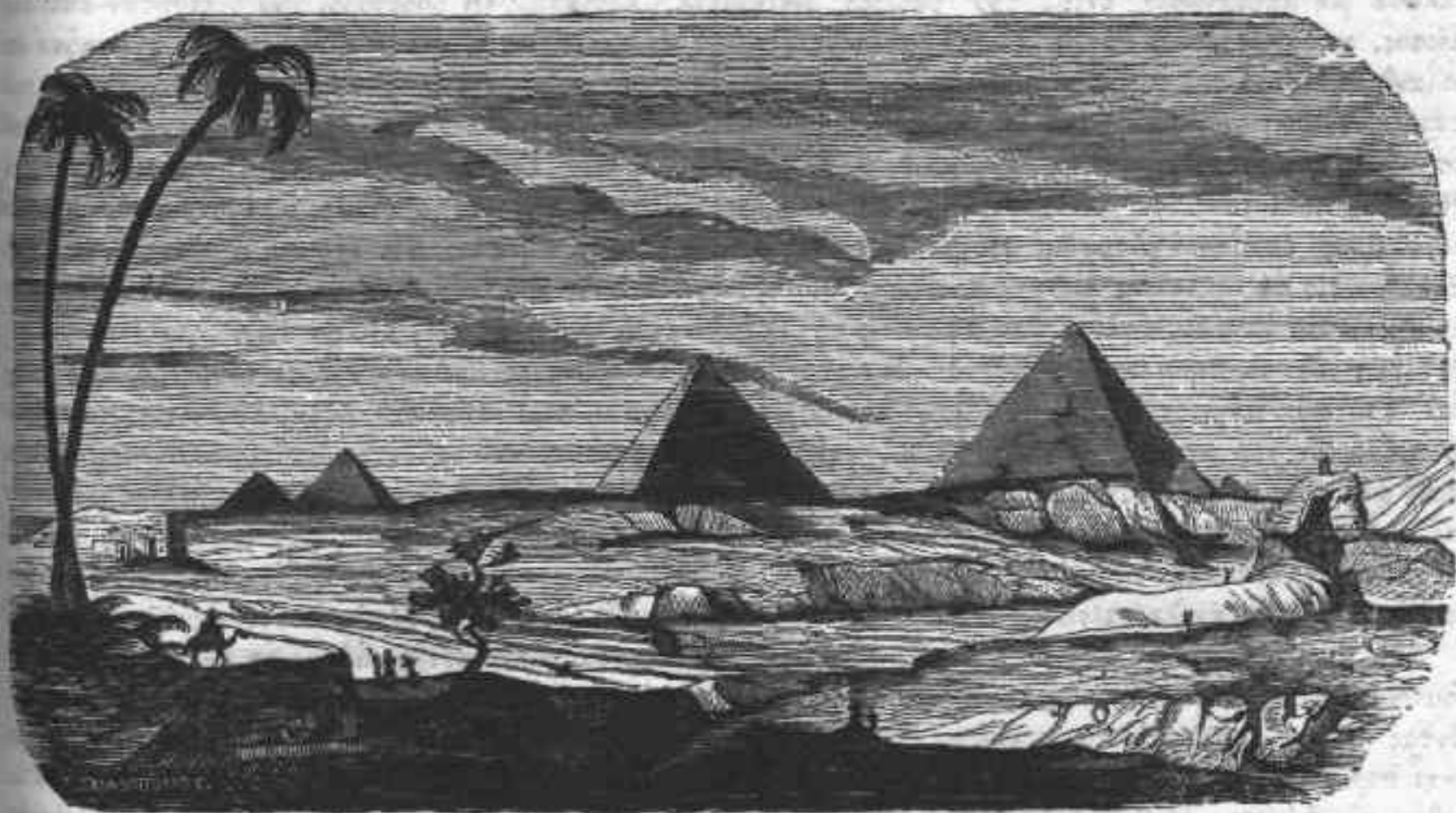
φυγον λόγοι, οὓς ὁ Κ. Βάρθω, πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν
τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ ἐμπορευόμενος, καὶ διὰ τοῦτο
τὴν Ἀραβικὴν ἐννοῶν, ἐξήγαγεν εἰς τοὺς συνοδοιπό-
ρους του διὰ τούτων τῶν λέξεων. «Ἄν ὁ εἰς ἀπο-
θάνῃ, ὅλοι θ' ἀποθάνουν.»

Τοῦτο ἐφάνη ὑποπτον, καὶ οἱ ὁδοιπόροι ἐροδύθη-
σαν προδοσίαν. Ἀλλὰ ὄντες ἐπτά τὸν ἀριθμὸν, ἤλ-
πισαν ὅτι ἐν πάτῃ περιπτώσει δύνανται νὰ ὑπερι-
σχύσωσι τῶν τεσσάρων Ἀράβων, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ
ἐξακολουθήσωσιν. Ἐπκνέλαβον ἐπομένως τὰς προτά-
σεις των, καὶ ἐπιτείνοντες τὰς χρηματικὰς ὑποσχέ-
σεις, ἔπεισαν τέλος τοὺς Ἀραβας νὰ γίνωσιν ὁδηγοί
των. Ἐπὶ μίαν ὥραν διώδευσαν διὰ τῆς ἐρήμου, καὶ
τέλος ἔφθασαν εἰς μεμονωμένην ὁπὴν, ἔχουσαν δεκά
μὲν ποδῶν διάμετρον, βάθος δὲ δεκαοκτώ. Ἡ εἰς τὸν
πυθμένα κατὰδασις ἐγένετο ἄνευ πολλῆς δυσκολίας.
Ἀλλ' ἐταῦθα οἱ Ἀραβες ἐγυμνώθησαν, καὶ κατὰ
παρκίνησιν αὐτῶν ἀπεδύθησαν καὶ οἱ ὁδοιπόροι δια-
τηρήσαντες μόνον τοὺς χιτῶνας καὶ τὰ βρακία των·
ὁ δὲ Κ. Λέγ ἔλαβε κρυφίως μεθ' ἐχυτοῦ καὶ τὰ π-
στολιά του, διὰ πᾶσαν ἐνδεδομένην ἀπόπειραν ἐκ
μέρους τῶν ὁδηγῶν.

Ἀπεφασίσθη λοιπὸν ὅτι ἐκ τῶν τεσσάρων Ἀράβων
τρεῖς ἐμελλον νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ σπήλαιον, ὁ δὲ τέ-
ταρτος νὰ μείνῃ εἰς τὴν εἰσοδὸν μετὰ τοῦ Ἀβυσσινίου
ἐμποροῦ, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ, καὶ μετὰ τῶν
νευτῶν, οἳ ἀνετέθη ἡ φυλακὴ τῶν ἐνδυμάτων τῶν
ὁδοιπόρων. Οἱ ὁδηγοὶ ἐπροπορεύοντο μετὰ τὸν τι-
λευταῖον δὲ Ἀρχεα εἶπετο ὁ Κ. Λέγ. Ἐπὶ ἐπτά ἢ
ὀκτὼ ὀργυιάς ἐρπόμενοι προχώρησαν διὰ στενῆς πε-
ρόδου ἐκ τοῦ πυθμένος τοῦ φρέατος, ἣν εἶχε βύσει
κατὰ μέγα μέρος ἡ ἄμμος τῆς ἐρήμου, καὶ παρῆλθον
εἰς μέγα δωμάτιον, ἔχον ὕψος δεκαπέντε ποδῶν. Ὁ-
ξεῖς συριγμοὶ ἀπὸ ὅλα προερχόμενοι τοῦ σπηλαίου τὰ
μέρη τοὺς κατέπληξαν κατ' ἀρχάς, νομίσαντες ὅτι
εἶχον ἐμπέσει εἰς ὄρεων φωλεάν· ἀλλ' μετ' ὀλίγου
εἰς τὸ φῶς τῶν λαμπάδων εἶδον ὅτι ἔθνος ὀλόκλη-
ρον νυκτερίδων, εἶχεν ἐκεῖ τὴν ὑπόγειον πόλιν των·
εἰς δὲ τὸ ἔδαφος εὔρον μέρη ταριχευτῶν κροκοδεί-
λων, καὶ ἐγνώρισαν ὅτι τοῦτο ἦν τὸ δωμάτιον μέ-
χρις οὗ εἶχε προχωρήσει ὁ Ἑλλήν, καὶ πέραν αὐτοῦ
εἶδον τὰς σκοτεινὰς καὶ βαθεῖας σύριγγας ὅς ἐκεῖνοι
τοῖς εἶχε περιγράψει, καὶ ἐν αἷς ὑπέθετον ταμειο-
μένους ἀνεπάφους καὶ ἀσυλήτους μουμῖας. Ἀπεφά-
σισαν λοιπὸν νὰ ἐρευνήσωσι καὶ αὐτάς, καὶ ἀνῆλθον
ὅλοι δᾶδας· κατ' ἐπίμονον δ' ἀπαίτησιν τῶν Ἀράβων
παρατάχθησαν οὕτως, ὥστε ἕκαστος τῶν ὁδοιπόρων
εἶχεν ἐμπρὸς του ἀνὰ ἓνα Ἀραβὰ. Οὕτως εἰσῆλθον
εἰς μίαν τῶν συρίγγων, ταπεινὴν καὶ σκοτεινὴν, καὶ
ἐπροχώρησαν ἐν αὐτῇ, ἄλλοτε μὲν κύπτοντες, ἄλλοτε
δὲ ἐρπόμενοι, κατὰ τὸ διάφορον ὕψος τῆς ὀροφῆς τῆς,
μέχρις οὗ μετὰ μίαν ὥραν εὐρέθησαν ἐντὸς εὐρυχωροῦ
θαλάμου. Ἀλλ' ἐξετάσαντες αὐτὸν ἀκριβῶς, ἀνεκά-
λυψαν ὅτι αὐτὸς ἦν ἐκεῖνος ἀφ' οὗ εἶχον ἀναχωρήσει,
καὶ ὅτι ἐπομένως τοσοῦτον χρόνον περιελθόντες τὰ
ἀφώτιστα καταχθόνια ἐκεῖνα, οὐδόλως ἐπροχώρησαν,
ἀλλὰ διὰ τινος στραφῆς τῆς σύριγγος, ἣν δὲν εἶχον πα-
ρατηρήσει, ἐπανῆλθον εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν ἀφετηρίαν.

Οἱ Ἀραβες κατ' ἀρχὰς ἠρνοῦντο ὅτι ἡ αἰθουσα ἦεν ἡ αὐτὴ, ἀλλὰ τέλος ὁμολόγησαν ὅτι ἐπλανήθησαν, καὶ ἐπρότεινον εἰς τοὺς ὁδοιπόρους νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς τὰς μομιὰς, ἂν ᾔθελον νὰ ἐπαναλάβωσιν τὴν ἀπόπειραν. Οἱ ὁδοιπόροι, εἰ καὶ κεκοπιακίτες ὑπὸ τῆς μακρᾶς ὁδοῦ, ἦν διήνυσαν, κακυρότεροι δὲ καὶ ὑπὸ τῆς πυκνᾶς θερμῆς τῶν ὑπογείων ἐκείνων, αὐξανομένης ὑπὸ τῆς φλογὸς καὶ τοῦ καπνοῦ τῶν λαμπάδων, ἐδέχθησαν ὡς πρὸς προθύμως, διότι ὁ ἐπιστημονικὸς ζήλος ἐνεθάρρυνε αὐτούς. Κατ' ἀρχὰς ἐπροχώρησαν πρὸς ἡλωτὴν διόδον· ἀλλὰ πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῆς ἀπὴν ἔπασαν χάσμα, οὗ τὸ βάθος δὲν ἐδύναντο νὰ καταμετρήσωσι, τὸ δὲ πλάτος ἦτον τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐδύναντο νὰ τὸ ὑπερβῶσιν ἄνευ γενναίου πηδήματος. Τὸ ἐπιδέχτηεν ὁμῶς ὁ πρῶτος Ἀραβὶ καὶ κατόπιν αὐτοῦ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι. Ἀλλ' ἡ σύριγξ εἰς ἣν εἰσῆλθον ἦν στενὴ καὶ τόσον ταπεινὴ, ὥστε ἦσαν ἡναγχαζόμενοι καθ' ὅλον τὸ διάστημα νὰ προχωρῶσι κα-

ρῆσαι πέραν τοῦ δέοντος, ὅτι δὲ καὶ ἡ ὁδὸς τῆς ἐπιστροφῆς τοῖς ἦτον σχεδὸν κεκλεισμένη. Αἰφνης ἡ δᾶς τοῦ πρῶτου Ἀραβος ἐσβέσθη, καὶ ὁ Κ. Λέγ τὸν εἶδε πίπτοντα· βίαιοι σπασμοὶ ἐτίνασσαν τὰ μέλη του, γογγυσμὸς ἀγωνίας ἤκουσθη εἰς τὸν λάρυγγά του, καὶ ἔμεινεν ἄπνους. Ἐχρῖων ὁ Κ. Λέγ ὡπισθοδρομήσεν αὐτομάτως ἐν βῆμα, ὁ δὲ δεύτερος Ἀραβὶ γενναίως καὶ ἦττον προσεκτικὸς, ὤρμησεν εἰς βοήθειάν του, καὶ ἐκραζέ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' ἀμέσως ἐφάνη λειποθυμῶν, ἐκλονίσθη, ἔπεσε καὶ ἐξέπνευσεν καὶ αὐτὸς τότε ἐπροχώρησε καὶ ὁ τρίτος Ἀραβὶ πρὸς τοὺς νεκροὺς τῶν φίλων του· ἀλλ' ἔμεινεν καὶ αὐτὸς ἀκίνητος. Φρίκη ἀπερίγραπτος κατέλαβε τοὺς ὁδοιπόρους, καὶ μὲ τὰς τρίχας ὀρθὰς ἐβλεπον τὴν σκηνὴν ταύτην τοῦ θανάτου, καὶ μετ' ἀπελπισίας ἀπέβλεπον πρὸς ἀλλήλους. Λί ἐναπολειπόμεναι δαῖδες διέχρον ἀμυδρὸν μόνον καὶ ἀμφίβολον φῶς. τῶν ἐπιζώντων αἱ πνοαὶ ἐστενοχωροῦντο, τὰ στήθη ἐπιέζοντο, τὰ

Πυραμίδες

πνεύματι, καὶ πολλάκις νὰ ἐρπῶνται ἐντελῶς πρηνεῖς κατὰ γῆς. Ἦτον δὲ τοσοῦτον σκολιὰ καὶ πολὺπυρρος, ὥστε ἦτον σχεδὸν λαβύρινθος. Τέλος δὲ ἐπληκτὴν εἰς αἰθουσαν μικροτέρην τῆς πρώτης ἀφ' ἧς εἶχον ἀναχωρήσει, ἀλλ' αὐτὴ οὐδὲν περιεῖχε περιηγήσει ἀξίον.

Ἀλλ' ἐντεῦθεν ἠοίγοντο νέαι σύριγγες, καὶ οἱ ἀτρήματοι ὁδοιπόροι δὲν ἐδίστασαν νὰ εἰσχωρήσωσι διὰ τῶν παλαιτέρων εἰς τὰ σπλάχνα τῆς γῆς. Ὁ πρῶτος Ἀραβὶ εἰσῆλθεν ἐπομένως εἰς νέαν διόδον, καὶ κατόπιν αὐτοῦ ὁ Κ. Λέγ, μετ' ὧν οἱ λοιποὶ ὁδοιπόροι καὶ Ἀραβες, κατὰ τὴν παραδεδογμένην τάξιν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ θερμὴ κατέστη ὑπερβολικὴ, ὁ Κ. Λέγ ἔρχεται δυσπνούν, δριμύν πόνον ἡσθάνετο εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ αἷμα συμφορούμενον κατὰ τὴν καρδίαν, ἐκ τοῦ κενοῦ καὶ ἀποκεκλεισμένου αἵματος δὲν ἐνέπνευεν.

Τότε μετὰ τρόμου ἡσθάνθησαν ὅτι εἶχον προχω-

ρόνατα ἔτρεμον, τὰ μέλη ἐλύοντο. Πάσης τῆς συνουσίας ἡ τελευταία στιγμὴ ἐρχίνατο φθίσειν, Ἀλλ' ὁ Ἀμερικανὸς Βάρθω, ὁ οὐραγὸς τῆς πορείας, ἀνέκραγεν ἐμψυχὼν τοὺς λοιποὺς καὶ προκχλὼν αὐτούς νὰ στραφῶσιν ἀνυπερθέτως εἰς τὰ ὀπίσω. Σκοτοδινηόντες ἤρχισαν ἀμέσως νὰ ὡπισθοδρομῶσιν ὁ τρίτος Ἀραβὶ βλέπων ἑαυτὸν ἐγκαταλειπόμενον, τοὺς ἐπεκχλείτο, τοὺς ὕβριζε διὰ τὴν ἀπανθρωπίαν των. Ἀλλ' ὁ κίνδυνος ἐπέκειτο στιγμιαίως, καὶ ἡ δειλία εἶναι ἀγενής. Τὸν δυστυχῆ, τὸν ἐγκατέλειπον.

Ἀλλὰ ποῖαι ἀκαταλόγιστοι αἱ δυσχέρειαι τῆς ἐπιστροφῆς! Ἡ σύριγξ ἦτον τόσον στενὴ, καὶ τόσον πολὺπλοκος! Ἄν δὲν ἐπανήρχοντο ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν βηματῶν των, ἄπαξ μόνον ἂν παρεξέκλινον, ἐδύναντο νὰ πλανηθῶσιν εἰς τοὺς ἀνεξιτήτους λαβυρίνθους ἐκείνους, καὶ οὐδέποτε νὰ νὰ μὴ εὕρωσι πλεον τὴν ἐξοδον εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Πρὸς αὐτὴν δὲ καὶ αἱ δυ-

νάμεις των εξέλιπον, καὶ πιθανόν ἦσαν ὅτι μέχρι τέλους ἤθελον τοὺς ἐγκαταλείπει. Ὅσακις ἐφθονον εἰς μέρη ὅπου αἱ σύριγγες διεσφίζοντο, ἴσταντο, παρεττήρουν καὶ συνεβουλεύοντο· ἀπαξ δὲ εὐρέθησαν καὶ διαφωνοῦντες, διότι ὁ μὲν Βάρθω ἔλεγεν ὅτι πρέπει νὰ στραφῶσι πρὸς ἀριστεράν, αἱ δὲ δύο ἄλλοι πρὸς δεξιάν. Τέλος ἀπεφάσισαν ἡ γνώμη τῶν δύο νὰ ὑπερισχύσῃ ὑπὲρ τὴν τοῦ ἐνός, καὶ κατ' εὐτυχίαν ἀπεφάσισαν τοῦτο, διότι μετὰ τινὰς ἐναγωνίους προσπάθειας ἀκόμη, ἐφθασαν εἰς τὸ χάσμα, ἀλλ' ἐφθασαν ἐξηντλημένοι, ἀνίκανοι νὰ προχωρήσωσι περαιτέρω. Ὁ Κ. Δεῦ ὅμως, συνάψας ὅλας τὰς δυνάμεις, ἐπήδησεν ὑπὲρ τὸ χάσμα, καὶ τὸν ἠκολούθησε καὶ ὁ Ἀμερικανός. Ὁ Σμέλτ ὅμως ἔμειναν ἀκίνητοι εἰς τὸ στόμιον, ἔτοιμοι νὰ πέσῃ ὑπὸ καμάρου καὶ παρακάλεῖ τοὺς συνοδοιπόρους τοῦ νὰ τῷ ὀρέξωσι χεῖρα βοηθείας, ἢ καὶ νὰ τὸν περιμείνωσι πέντε λεπτά, ἕως ὅτου ἀναλάβῃ τινα δύναμιν καὶ δυνήθῃ νὰ πηδήσῃ. Ἀλλ' ὁ φόβος τοὺς κατέλαβε μὴ ἀποθάνωσιν ἐντὸς τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου μέρους, καὶ κατεσίγασε τὴν φωνὴν τοῦ καθήκοντος τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς φιλίας! νὰ μένουν δὲν ἤθελον, τὸν παρεκίνουν δὲ μόνον νὰ μὴ δειλιάσῃ, ἀλλὰ νὰ πηδήσῃ· ἡσυχίαν ἦτον φοβερὰ, ἐπρόκειτο περὶ ζωῆς ἢ θανάτου. Ἡ ἀπελπισία τοῦ τὸν ἐνίσχυσε, καὶ ὁρμήσας ὡς μαινόμενος ἐπήδησεν εὐτυχῶς. Πέντε ὥρας ἀπ' οὗ εἰσῆλθον εἰς τὰ σκοτεινὰ ἐκεῖνα βασίλεια τοῦ τρόμου καὶ τοῦ θανάτου ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τὸ φῶς. Εὐτυχῶς δὲ οἱ περιμένοντες αὐτοὺς ναῦται εἶχον μεθ' ἑαυτῶν λάγινον μὲ ὀλίγον ὕδωρ, καὶ ἔδρεζαν τὸ πρόσωπον τῶν λειποψυχούντων. Τοῦτο, καὶ ὁ δραστήριος αἷρ τοὺς ἀνεκάλεσαν εἰς τὴν ζωὴν. Ἀλλὰ ν' ἀναρρίχῃτο τὸ φρέαρ τοῖς ἦτον ἀδύνατον, ὥστε οἱ ναῦται ἠναγκάσθησαν νὰ τοὺς δέσωσι μὲ τὰς ζώνας τῶν καὶ νὰ τοὺς ἀνεγκύσωσι.

Ἀλλ' ἅμα ἐφθασαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὁ ἐκεῖ ἐναπομείνας τέταρτος ὁδηγὸς ἐξεπλάγη μὴ ἰδὼν ἐξελθόντας τοὺς συνκαλεστούς του, καὶ περιέφροντις ἠρώτησε περὶ αὐτῶν. Ἀλλ' οἱ ὁδοιπόροι ἐφοβήθησαν μὴ, μαθὼν τὸν θάνατον αὐτῶν, καὶ ὑποπτευθεὶς ὅτι αὐτοὶ τοὺς ἐρόνευσαν, διεγείρῃ κατ' αὐτῶν τοὺς κατόικους τοῦ χωρίου Ἀμαδὸν, οἱ δὲ τοὺς διώξωσι, καὶ τοὺς φονεύσωσιν· ὅθεν ὁ φόβος, ὅστις ἐντὸς τοῦ φρέατος τοὺς ἐκίνησεν εἰς ἀγενῆ λειποταξίαν, τοῖς ἐνέπνευσε καὶ ἤδη τὴν δυστυχῆ ἰδέαν νὰ καταρτίωσιν εἰς ἀγενεὲς ψεῦδος. Ἀπεκρίθησαν λοιπὸν ὅτι οἱ ὁδηγοὶ ἤρχοντο, ἀλλ' ὅτι ἔμειναν ὀπίσω διὰ νὰ φέρωσι τὰς ἐν τῷ φρέατι εὐρεθείσας μορμύας. Ἀμέσως δὲ, ἀναβάντες τοὺς ὄνους τῶν, ἔσπευσαν, ὅσον ὄνοι σπεύδουσι, νὰ διέλθωσι τὴν ἔρημον, νὰ παρέλθωσιν ἐμπρὸς τοῦ χωρίου, καὶ νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν πόλιν Μανφραλὺτ· μετὰ τεσσαρὰς δὲ ὥρας ἐπέσθην πάλιν ἀσφαλῶς εἰς τὸ πλοῖον τῶν. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη συνέπεσε νὰ ᾔῃαι ἡ γενέθλιος τοῦ Κ. Σμέλτ, καὶ σκοπὸν εἶχον νὰ τὴν πανηγυρῇσωσιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ φόβος τοῦ μέλλοντος καὶ ἡ ἀνάμνησις τῶν παρελθόντων συμβάντων τοῖς ἀφῆρει καὶ ὄρεξιν καὶ διάθεσιν. Ἀντὶ εὐωχίας ἐπομένως σφίλθον ἀμέσως εἰς σύ-

σκεψιν περὶ τοῦ πρακτέου, διότι πρόβλεπον ὅτι οἱ Ἀρχεῖς τοῦ Ἀμαδὸν ἤθελον ἐννοήσῃ τὴν ἀπουσίαν τῶν συγχωρίων τῶν καὶ ἤθελον ἐκλάβει ὡς φονεῖς τῶν τοὺς ξένους, καθ' ὃν βεβαίως ἤθελον ἐπέλθῃ διὰ νὰ ἐκδικηθῶσιν. Ἐπειδὴ δὲ ἀδύνατον ἦτον νὰ τοὺς πείσωσι ποτὲ περὶ τῆς ἀθωότητός τῶν, ἡ φυγὴ τοῖς παρεῖχε τὴν μόνην ἀκόμη σωτηρίας ἐλπίδα. Ἀπεφάσισαν ἐπομένως, ἅμα ὅσοι ὁ ἥλιος ἐνταλῶς, βοηθεῖα τοῦ σκοτοῦς νὰ καταβῶσι τὸν Νεῖλον μέχρι Μινιάτ, τῆς πρώτης ἐμμερούρου πόλεως. Ἀλλὰ δὲν κατάρθωσαν ν' ἀποπλεύσωσι πρὸ τῆς πέμπτης τῆς πρωίας, καὶ ἐπειδὴ ἐπλεεν ἀντίπρωρος αὐτοῖς λαμπρὸς ἀπαρκτίας, μέχρι τῆς ἐβδόμης μόλις εἶχον προχωρήσει δύο λευγὼν ὁδόν.

Τότε ἐράνητην τέσσαρες Τούρκοι ἔφιπποι, ἀπὸ ῥυτῆρος τρέχοντες πρὸς τὸν ποταμόν, καὶ κατόπιν αὐτῶν δύο Ἀραβες πεζοί. Φθάσαντες δὲ εἰς τὴν ὁχθὴν, ἐπειδὴ τὸ πλοῖον ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀνέμου ἐδραδύπορει, ἐρρύψαν ἐν πιστόλιον, καὶ διέταζαν τὸ πλοῖον νὰ πλησιάσῃ. Οἱ ὁδοιπόροι ἠναγκάσθησαν ἐπομένως ν' ἀνακωχήσωσιν, καὶ οἱ Τούρκοι τοὺς ἐρώναζαν ἀπὸ τῆς ζηρᾶς ὅτι ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς Μανφραλὺτ, διὰ ν' ἀπολογηθῶσι περὶ τοῦ φόνου τῶν Ἀράβων ὁδηγῶν. Οἱ δὲ πεζοὶ Ἀρχεῖς ἐξέμετταν φοβερὰς ἀπειλάς, λέγοντες ὅτι θέλουσιν αἷμα ἀντὶ αἵματος, ὅτι ἔχουσιν ἀπόφασιν νὰ φονεύσωσι τοὺς ὁδοιπόρους, καὶ ἂν διὰ τοῦτο ἤθελον θυσιασθῇ εἰκοσι ἐκ τῶν ἐδικῶν τῶν.

Οἱ ὁδοιπόροι ἐρώτησαν τότε τοὺς Τούρκους ἀνέγκυθῶνται περὶ τῆς καθ' ὁδὸν ἀσφαλείας τῶν μέχρι Μανφραλὺτ, καὶ λαβόντες διαβεβαίωσιν περὶ τούτου, ἀπεφάσισαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ μόνον ἐπ' οἷς τοῖς ἐπιτρέπη νὰ ἔχωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ ὅπλα τῶν. Οὕτως ἠκολούθησαν πεζοὶ τοὺς φρουροὺς τῶν. Ὅταν δ' ἐφθασαν εἰς Μανφραλὺτ, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Διοικητοῦ, εὗρον αὐτὸν καθήμενον καὶ καπνίζοντα ἐν τῇ αὐλῇ ἀνεκπεπταμένης, ἔχοντα δὲ πλησίον τοῦ πινὰς σωματοφύλακας, καὶ περιεστοιχισμένου ὑπὸ τισιν ἀράκωντα τοῦλάχιστον ἐγγχωρίων.

Ἄμα δ' ἐράνησαν, κραυγὴ ἐκδικήσεως ἠγέρθη ἀπ' ὅλων τὰ στόματα· ὁ δὲ Διοικητὴς αὐστηρῶς καὶ ὑπεροπτικῶς τοῖς εἶπε περὶ τίνος κατηγοροῦντο ὑπὸ τοῦ περισταμένου λαοῦ. Τότε ἐννόησαν ὅτι ἡ ἀλήθεια οὐχὶ μόνον εὐγενὲς εἶναι πάντοτε, ἀλλὰ καὶ συμφέρουσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ὅτε ἀκόμη ὁ βρῆχὺς ἀνθρώπινος νοῦς βλέπει ἐν τῷ ψεύδει τὴν σωτηρίαν. Ὁ Βάρθως λοιπὸν, ὡς διερμηνεὺς ἐνεργῶν, διηγήθη τὰ συμβάντα τῶν ἐντὸς τῆς κρίψεως, καὶ ἐπαρουσίασε καὶ τὸ φερμάνιον δι' οὗ ὁ σατράπης τοὺς συνίστα εἰς τὴν προστασίαν πάντων τῶν Διοικητῶν. Εἰς τῶν γραμματέων ἀνέγνω αὐτὸ εἰς ἐπήκοον πάντων· λαβὼν δὲ αὐτὸ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὁ Διοικητῆς εἶπεν, ἀπειλητικῶς ἀφορῶν πρὸς τοὺς ξένους, ὅτι δὲν βλέπει τὸ φερμάνιον τοῦτο νὰ τοῖς δίδῃ τὸ δικαίωμα νὰ μεταχειρίζωνται κακῶς ἢ νὰ φονεύωσι τοὺς Ἀραβας. Μετὰ ταῦτα δὲ χεῖμαρρον ὕδρευαν κατ' αὐτῶν ἐξεμέσας ἀραβιστὶ, πρὸς μεγίστην εὐχαρίστησιν τῶν περισταμένων, ἀπεσύρθη εἰς ἄλλην αὐλὴν ἑσώτα-

καὶ ἀμέσως τοὺς περιστοιχίσαν μετ' ἀπειλητικῶν σχημάτων ὅλοι οἱ Ἀραβῆς, ὀπλισμένοι μὲ λόγχας καὶ ξίφη. Κατ' εὐτυχίαν τῶν ὁμοῦ μετ' ὀλίγον ὁ διοικητὴς ἐπεμψε τινὰς τῶν στρατιωτῶν του νὰ τοὺς φέρῃσι πάλιν ἐνώπιόν του. Τοὺς ἐδέχθη δὲ ἤδη, ὅταν οἱ Ἀραβῆς δὲν τὸν παρετήρουν πλέον, πολὺ ἐπιεικέστερον, καὶ κατέλιπε τὸν ἀπειλητικὸν τόνον. «Φίλοι μου, τοῖς εἶπε, θέτων τὴν χειρὰ του εἰς τὸν ὦμον τοῦ διερμηνέως, ἡξούρω ὅτι τὸ φριμάριον μοὶ ἐπιβάλλει τὸ καθήκον νὰ σᾶς προστατεύσω, καὶ ἡ κεφαλὴ μου ἐγγυᾶται ὑπὲρ τῆς σωτηρίας σας. Πιστεύω τὴν διήγησίν σας, ἀλλ' ἡ φρουρά μου σύγκειται ἐκ πενήκοντα στρατιωτῶν μόνον, τὸ δὲ χωρίον Ἀμαβδί, πρὸς ὑπὲρ τὰ ἑπτακόσια πυροβόλα, καὶ ἂν ὅλον τὸ χωρίον θελήσῃ ν' ἀναμιγῇ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἐπέλθῃ καθ' ἡμῶν ἐνοπλον, τὰ ἀποτελέσματα ἔτι εἶναι ὀλέθρια καὶ εἰς σᾶς καὶ ἐμέ. Πρέπει νὰ παραιτούσαστε, ἐνῶ ἐγὼ ἀπασχολῶ ἐδῶ τοὺς Ἀραβῆς.

Οἱ ὁδοιπόροι εὐχαρίστησαν τὸν διοικητὴν διὰ τὴν φιλοφροσύνην του, καὶ ἐσπευσαν ν' ἀποσυρθῶσι διὰ ἐκδοῦναι πύλης. Μετ' ὀλίγον δ' εὗρον τὸ πλοῖόν των κειμένον, διότι ἀναχωροῦντες τὸ εἶχον διατάξει νὰ τὴς παρακολουθήσῃ.

Ἀπέπλευσαν λοιπὸν πάλιν. Ἀλλ' ὁ ἄνεμος ἔπνεε πάντοτε σφοδρῶς ἀπὸ τῆς ἀρκτου· ἐπομένως μικρὰ τὴς ἔμενεν ἐλπίς διαφυγῆς, καθότι ὁ ποταμὸς ἐδῶ ἔτι εἶχε πλάτος ὑπὲρ διπλὴν πυροβόλου βολὴν, ὅπως παρατήσῃσι δὲ, ἦσαν ἠναγκασμένοι ἀδιακόπως νὰ ἀφύπνουσι. Καὶ ἐκωπηλάτουν μὲν μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως, ἀλλ' ὀλίγον προσέβαινον, καὶ μὲν εἰς τὴν πύλιν, ὅταν παρετήρουν σῶμα ἱππέων μακρὰν ἐν τῇ ἐρήμῳ, κατὰ τὴν ὁχθὴν τοῦ Νείλου, καὶ ἐξέλαβον αὐτοὺς ὡς ἰσχυρὰ καὶ Βεδουίνους. Ἀλλ' ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἦσαν κεφαλὰς προκυπτούσας ἀπὸ τοῦ ἀμμολόφου τῆς ἰδίας ὁχθῆς. Ἐπλεον δὲ τότε περίπου κατὰ τὸ μισὸν τοῦ ποταμοῦ, ἐπομένως οὐχὶ ἐντελῶς ἐντὸς ὅλης πυροβόλου. Αἰφνης τινὲς Ἀραβῆς ἀνεπήδησαν, καὶ τοὺς ἐφώναζαν νὰ ἐλθῶσι πρὸς αὐτοὺς, ἢ ὅτι πυροβολοῦσιν.

Οἱ ὁδοιπόροι, ἀντὶ νὰ ὑπακούσωσιν, ἐσπευσαν ἐξ ἐκείνης πρὸς τὴν ἀντιπέραν ὁχθὴν. Ἀλλ' ὁ κίνδυνος ἦτον κατεπείγων. Ἐχθροὶ τοὺς περιστοιχίζον περιπόρην, καὶ ὁ διοικητὴς δὲν ἐδύνατο νὰ τοὺς προστατεύσῃ. Ἡ πόλις Μινιάτ ἀπείχε ἐξ ὀκταμήκοντα μίλια· καὶ ἂν μὲν ἦτον ὁ ἄνεμος οὐριος, ἐδύναντο νὰ προσπαθήσωσι, παραπλέοντες τὴν ἀριστερὰν ὁχθὴν, μακρὰν τῶν διωκτῶν των, νὰ φθάσωσιν εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ὡς τὰ πράγματα διέκειντο, ἀρροσύνη ἦν πᾶσα περὶ αὐτῆς ἀπόπειρα.

Τέλος ἀπεράσισαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Μανφραλὺτ, καὶ ἐπικαλεσθῶσιν ἐκ νέου τὴν προστασίαν τοῦ Διοικητοῦ, καὶ νὰ ἐπιχειρήσωσι νὰ πείσωσι τοὺς Ἀραβῆς περὶ τῆς ἀθωότητός των. Ἀλλὰ μὲν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, καὶ τρεῖς γυναῖκες καὶ πέντε ἢ ἑξ παιδιά ἀπέβησαν κατ' αὐτῶν. Ἐμαθον δὲ ὅτι ἦσαν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά τῶν ἀποθανόντων Ἀραβῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶχον ὅπλα, κατώρθωσαν νὰ φθάσωσι σῶσι

εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ διοικητοῦ, ὃν εὗρον περιστοιχισμένον ὑπὸ τετρακοσίων Ἀραβῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ διοικητὴς τοῦ χωρίου Ἀμαβδί.

Ὁ Βάρθως ἐπανελάβε τὴν διήγησίν του, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἔμεινεν ὡς ἐμβρόντητος, ἡρξισεν ὅλος νὰ τρέμῃ, καὶ ἡ φωνὴ του ἐκόπη, διότι αἰφνης εἶδεν ἀπέναντί του, ὡχρὸν ὡς νεκρὸν ἄταφον, ἀδυνατοῦντα νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του καὶ φερόμενον ὑπὸ δύο Ἀραβῶν τὸν τρίτον Ἀραβῶν ὃν εἶχον ἀφήσει ἐκπνέοντα ἐντὸς τῆς κρύπτῃς, ὅστις ὁμοῦ μετὰ τῆς δραστηριότητος ἦν ἡ φύσις· παρέχει εἰς τοὺς ἐντὸς αὐτῆς διακινούμενους, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐξευγενισμοῦ μὴ ἐκβληθῆντας υἱὸς τῆς, εἶχεν ἐγερθῇ, ἐσύρῃ ὅπως ἠδυνήθη κατόπιν τῆς λαμπάδος τοῦ Σμάλτ, ἥ· ἀμυδρὰν ἐβόλεπε τὴν τελευταίαν ἀκτίναν, καὶ ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ χάσμα, ἔμεινεν ἐκεῖ κείμενος μέχρις ὅς ἀνέλαβέ τινα δύναμιν ὥστε νὰ τὸ πηδήσῃ· τὰ τελευταῖά του δὲ ζωτικὰ λείψαντα ἐδαπάνησεν εἰς τὸ ν' ἀναρρίχῃ τὰ πλευρὰ τοῦ φρέατος. Ἄν οἱ ὁδοιπόροι μας, τὴν φωνὴν τῆς φιλανθρωπίας ἀκούοντες, τὸν εἶχον περιμένει καὶ τὸν εἶχον βοηθήσει, ὡς ἦτον τὸ καθήκον των, ὁ Ἀραβὶς βεδουῖνος ὑπ' ἐγγνωμοσύνης κινούμενος, θὰ ἐπεκύρου τοὺς λόγους των, καὶ τότε ἡ σωτηρία των ἦτον βεβαία. Ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ, ἔπνεεν ἐξ ἐκείνης ἐκδικήσιν, καὶ ὅταν ὁ Βάρθως συνελθὼν, ἐπεκαλέσθη τὴν μαρτυρίαν του, αὐτὸς ἀντ' αὐτῆς, συμφώνως καὶ μετὰ τοῦ τετάρτου Ἀραβῆς, τοῦ ἐξῶ τοῦ ὀρύγματος μείναντος, ὅστις ἐπίσης ὑπώπτευε τοὺς Εὐρωπαίους ὡς ἐνόχους, διότι τοὺς ἤκουσε ψευδομένους, ἐκήρυξεν ὅτι αὐτοὶ διὰ τῆς βίας ἠνάγκασαν αὐτὸν καὶ τοὺς συντρόφους του νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Ὁ κίνδυνος τῶν ὁδοιπόρων ἦτον ἤδη μέγιστος. Ἀλλὰ τέλος ὁ διοικητὴς ἐπενέβη, καὶ κατώρθωσε νὰ πρᾶν τὰ πνεύματα διὰ τῆς εὐγλωττίας του, ἔτι δὲ μᾶλλον διὰ τοῦ εὐγλωττοτέρου χρυσοῦ. Οἱ ὁδοιπόροι, δόντες ἀνὰ δύο δίστηλα εἰς ἐκάστην τῶν γυναικῶν, καὶ ἄλλα τόσα εἰς τὸν δικαστὴν τοῦ χωρίου, ἔλαβον τὴν ἄδειαν νὰ ἀπέλθωσι, καὶ ἀπέπλευσαν ἀπὸ Μανφραλὺτ, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ἀπὸ Ἀλεξάνδρειαν, ἀρκεσθέντες εἰς ὅσῃν πείραν ἔλαβον τῶν κατοίκων τῆς Αἰγύπτου, ζώντων ἢ τεταριχευμένων.

ΠΑΛΑΙΟΘΗΡΙΑ.

Σπεύδω ν' ἀναγγείλω εἰς τὸ Ἰπουργεῖον, ὅτι διευθυνομένης κατὰ τὴν θῆν τοῦ μεσοῦντος πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ κατὰ τὰ μεθόρια ἀρχηγοῦ τῶν Ὀθωμανικῶν στρατευμάτων, ἀνεκάλυψα τυχαίως δύο τινὰ ἀντικείμενα πολλοῦ λόγου ἄξια, ἀναγόμενα εἰς τὴν γεωλογίαν. Τὸ μὲν πρῶτον συνίσταται ἐξ ἀπολιθωμένων φυτῶν καὶ σπανίων ὁστέων ἀγνώστων ζώων, ἐξ ὧν σύγκεινται οἱ ἀκρογωνιαῖοι λίθοι τοῦ στρατώνας τοῦ Δερβέν Φούρκ· τὸ δὲ δεύτερον ἐκ μαστοδόντων ἀ-